

A. ĐẶT VẤN ĐỀ

I. Lý do chọn đề tài

1. Cơ sở lý luận

Giao tiếp là một trong những kỹ năng quan trọng trong cuộc sống, giúp mỗi người kết nối tốt hơn với thế giới xung quanh.

Xây dựng văn hóa giao tiếp cho học sinh là một việc làm hết sức quan trọng vì nó có ảnh hưởng trực tiếp đến thái độ, hành động và biểu hiện đối với môi trường xung quanh.

Những tín hiệu ngôn ngữ của trẻ được hiểu và phản hồi sẽ giúp trẻ tự tin hơn vào bản thân cũng như biết cách kết nối với những người xung quanh. Do đó, có thể nói kỹ năng giao tiếp là một năng lực cần thiết và quan trọng giúp trẻ mở rộng mối quan hệ từ gia đình đến xã hội.

Hành vi ứng xử ban đầu của trẻ có ý nghĩa vô cùng quan trọng. Ngay từ nhỏ trẻ cần được uốn nắn, giáo dục hành vi ứng xử có văn hóa, từ cử chỉ, lời nói đến hành động... là nền tảng cho sự phát triển nhân cách tốt sau này.

Ngay từ khi chào đời, giao tiếp đã là một kỹ năng giúp trẻ tồn tại và phát triển. Qua giao tiếp bằng mắt, bằng tiếng khóc, cử động tay chân... bé đã gián tiếp “thông báo” cho bố mẹ về điều bé muốn thể hiện. Khi bé nói được nhiều hơn ở độ tuổi lên 3, bố mẹ nên bắt đầu dạy những kỹ năng ứng xử cho trẻ. Điều này không những giúp trẻ vận dụng ngôn ngữ thành thạo mà còn rèn luyện cho con cách ứng xử trong mỗi trường hợp.

Căn cứ theo Thông tư 06/2019/TT-BGDĐT ngày 24/4/2019 của Bộ Giáo dục và Đào tạo về việc Quy định Quy tắc ứng xử trong cơ sở giáo dục mầm non, cơ sở giáo dục phổ thông, cơ sở giáo dục thường xuyên; Kế hoạch số 168/KH-UBND ngày 18/8/2020 của UBND thành phố Hà Nội về Thực hiện Đề án “Xây dựng văn hoá ứng xử trong trường học giai đoạn 2020-2025”.

Thực hiện kế hoạch năm học 2023-2024 của UBND Huyện Ứng Hòa nhằm điều chỉnh cách ứng xử của học sinh trong các nhà trường theo chuẩn mực đạo đức xã hội và thuần phong mỹ tục của dân tộc phù hợp với đặc trưng văn hóa Thủ đô; Thực hiện Kế hoạch số 232/KH-UBND ngày 24/10/2024 của UBND huyện Ứng Hòa về việc triển khai mô hình “Xây dựng văn hóa chào hỏi cho học sinh” trong các trường Mầm non, Tiểu học, Trung học cơ sở trên địa bàn Huyện năm học 2024 - 2025. Trong công văn đã nêu rõ về mục tiêu và ý nghĩa của việc triển

khai mô hình như sau:

- Xây dựng văn hoá học đường, đảm bảo môi trường giáo dục an toàn, lành mạnh, thân thiện và phòng, chống bạo lực học đường.

- Hỗ trợ học sinh rèn luyện kỹ năng sống; tăng cường ý chí, niềm tin, bản lĩnh, thái độ ứng xử phù hợp trong các mối quan hệ xã hội góp phần xây dựng và hoàn thiện nhân cách.

Từ những cơ sở lý luận trên cho ta thấy, việc “Xây dựng Văn hóa giao tiếp cho học sinh” là điều mà Đảng, Bộ và nhà nước ta đang quan tâm và đẩy mạnh công tác xây dựng và quản lý để tạo nên một môi trường lành mạnh, chuẩn đạo đức thuần phong, mỹ tục.

2. Cơ sở thực tiễn

Trong những năm gần đây, nhiều nhà trường ở các cấp học đã thực sự coi trọng việc giáo dục đạo đức, nhân cách của học sinh, coi đây là yếu tố quan trọng trong giáo dục học sinh. Từ những việc nhỏ như lời chào hỏi, cách đi đứng, ăn mặc, nói năng lễ phép sẽ góp phần hình thành và rèn cho cá nhân mỗi học sinh một nhân cách tốt, sự thanh lịch trong một trường học thân thiện.

Tuy nhiên, khi xã hội càng phát triển thì ở đâu đó, có nhà trường đã khá buông lỏng việc dạy lễ nghĩa cho học sinh. Có khá nhiều yếu tố được các nhà trường coi lỏng như chuyện ăn mặc của học sinh khi đến trường. Ngoài những buổi quy định mặc đồng phục thì học sinh được tự do, tùy tiện ăn mặc những kiểu quần áo không đúng tác phong của học sinh.

Rồi một quy định đạo đức bắt buộc đối với học sinh đó là phải biết chào hỏi người trên, chào một cách lễ phép với thầy cô kể cả ở trong trường hay ngoài trường đã không được chú trọng ở nhiều nhà trường.

Từ việc buông lỏng về lễ nghĩa chào hỏi, cách giao tiếp, ứng xử của học sinh đã dẫn đến những thực tế đáng buồn ở nhiều nhà trường hiện nay như nhiều học sinh không thực hiện việc chào hỏi khi gặp người lớn tuổi, gặp thầy cô; có thái độ không chuẩn mực; thiếu tôn trọng,... Có nơi thì học sinh chỉ chào thầy cô dạy mình còn thầy cô không dạy thì coi như không quen biết dù có thể gặp nhiều lần ở hành lang hay sân trường. Hoặc tình trạng học sinh nổi nóng, bức xúc với thầy cô, người lớn, không kiềm chế được hành động, lời nói của mình mà buông ra những câu từ đi ngược với lễ nghĩa.

Mặc dù được nhắc nhở và đưa vào nội quy nhà trường về cách giao tiếp,

chào hỏi, lễ phép đối với học sinh nhưng không ít học sinh đã thực hiện quy định này một cách miễn cưỡng, chiếu lệ.

Nhiều em coi việc giao tiếp, chào hỏi thầy cô, người lớn tuổi như một nghĩa vụ phải thực hiện để được đánh giá tốt trong quá trình học tập chứ không coi đó là sự xuất phát từ tình cảm, tấm lòng, lễ nghĩa của mình với thầy cô. Vì thế, nhiều kiểu chào chỏng lỏn, không chủ ngữ vẫn thường diễn ra như cô ạ, thầy ạ...

Tại Liên đội trường Tiểu học Kim Đường cho thấy, đa phần các em học sinh đã nâng cao được ý thức trách nhiệm về việc hình thành nếp sống văn hóa, văn minh. Các em học sinh đã có ý thức tốt khi chủ động giao tiếp, cư xử lịch thiệp, chào hỏi lễ phép các thầy cô giáo, các bác nhân viên hoặc khách đến trường. Nhưng tồn tại đâu đó, vẫn còn xuất hiện những nhóm học sinh làm ngơ với những điều mà đáng lẽ ra mỗi cá nhân nên tích cực thực hiện. Khuôn mặt thờ ơ, vô cảm hoặc có khi là e ngại, né tránh của các em học sinh khi gặp người lớn là một vấn đề hết sức lo ngại. Mạng xã hội ngày càng phát triển, việc mà nhiều em học sinh suốt ngày chỉ biết tìm đến chiếc điện thoại để giải trí mà quên mất đi thực tại, rằng mình phải gặp gỡ, phải tiếp xúc và phải làm quen, giao tiếp với người khác ra sao. Những vấn đề nhứt nhối ấy đang khiến cho những bậc phụ huynh: ông, bà, cha, mẹ,...và đặc biệt là những “người lái đò” như chúng ta phải cảm thấy nên vào cuộc nhanh chóng và có những biện pháp hợp lý để nâng cao ý thức giao tiếp cho học sinh.

Sau một thời gian học hỏi, quan sát và hoạt động trong phong trào công tác Đội của trường và của Huyện Đoàn, ở cương vị tổng phụ trách Đội, tôi đã tiến hành và thực hiện nghiên cứu đề tài ***“Một số giải pháp Xây dựng văn hóa giao tiếp cho học sinh tại Liên đội Trường Tiểu học Kim Đường”***

II. Mục đích nghiên cứu

Nghiên cứu lí luận và thực tiễn về xây dựng văn hóa giao tiếp cho học sinh, nhằm đề xuất một số biện pháp xây dựng văn hóa giao tiếp cho học sinh tại Liên đội Trường TH Kim Đường

- Nghiên cứu các vấn đề lí luận về xây dựng văn hóa giao tiếp cho học sinh.
- Đánh giá thực trạng về xây dựng văn hóa giao tiếp cho học sinh tại Liên đội Trường Kim Đường
- Đề xuất các biện pháp xây dựng văn hóa giao tiếp cho học sinh tại Liên đội Trường Tiểu học.

Tạo môi trường học đường văn minh, lịch sự, góp phần xây dựng “Trường

học thân thiện, học sinh tích cực”

III. Phương pháp nghiên cứu

1. Nhóm phương pháp nghiên cứu lý thuyết:

Sử dụng nhóm phương pháp nghiên cứu lý luận để phân tích, tổng hợp, hệ thống hóa, khái quát hóa các tài liệu liên quan đến nội dung của đề tài nhằm xây dựng cơ sở lý luận cho vấn đề nghiên cứu.

2. Nhóm phương pháp nghiên cứu thực tiễn:

- Phương pháp điều tra bằng bảng hỏi: Sử dụng phiếu trưng cầu ý kiến với một hệ thống câu hỏi đã được soạn nhằm thống kê số liệu định lượng về cho học sinh tại liên đội; khảo sát thực trạng xây dựng văn hóa giao tiếp cho học sinh trong những năm gần đây; khảo nghiệm tính cần thiết và tính khả thi của các giải pháp xây dựng văn hóa giao tiếp cho học sinh. Kết quả điều tra, khảo sát, khảo nghiệm được phân tích, so sánh, khái quát để tìm ra những thông tin cần thiết theo hướng nghiên cứu của đề tài.

- Phương pháp phỏng vấn: Tiến hành phỏng vấn một số HS; CBGV, NV; PHHS; khách đến trường....về thuận lợi, khó khăn trong việc xây dựng văn hóa giao tiếp cho học sinh tại Liên đội trường TH Kim Đường trong những năm gần đây.

3. Nhóm phương pháp thống kê, tổng hợp:

Sử dụng nhóm phương pháp tổng hợp thống kê để xử lý số liệu điều tra khảo sát thực trạng và số liệu khảo nghiệm tính cần thiết, tính khả thi của các giải pháp

IV. Đối tượng nghiên cứu

Biện pháp xây dựng văn hóa giao tiếp cho học sinh tại Liên đội Trường TH Kim Đường

V. Đối tượng khảo sát thực nghiệm

Ban chỉ huy Liên chi đội, Đội viên và Nhi đồng trong toàn Liên đội.

VI. Thời gian nghiên cứu

Nghiên cứu trong năm học 2024 - 2025.

Bắt đầu từ tháng 9/2024 đến hết tháng 4/ 2025

VII. Phạm vi nghiên cứu

Về nội dung nghiên cứu: Giải pháp xây dựng văn hóa giao tiếp cho học sinh

tại Liên đội Trường tiểu học Kim Đường

Về địa bàn nghiên cứu: Liên đội Trường TH Kim Đường

B. GIẢI QUYẾT VẤN ĐỀ

I. Cơ sở lý luận của xây dựng văn hóa giao tiếp cho học sinh tại Liên đội trường TH Kim Đường

1. Một số khái niệm về văn hóa giao tiếp

Văn hóa là: một lĩnh vực rất rộng lớn, phong phú và đa dạng thuộc đời sống tinh thần của xã hội và con người, vì thế có rất nhiều định nghĩa. Có thể hiểu qua ba cách như sau:

Theo UNESCO: Văn hóa là tổng thể sống động các hoạt động và sáng tạo trong quá khứ và trong hiện tại. Qua các thế kỷ, hoạt động sáng tạo ấy đã hình thành nên một hệ thống các giá trị, các truyền thống và thị hiếu - những yếu tố xác định đặc tính riêng của mỗi dân tộc.

Theo Chủ tịch Hồ Chí Minh: Vì lẽ sinh tồn cũng như mục đích của cuộc sống, loài người mới sáng tạo và phát minh ra ngôn ngữ, chữ viết, đạo đức, pháp luật, khoa học, tôn giáo, văn học, nghệ thuật, những công cụ sinh hoạt hằng ngày về mặc, ăn, ở và các phương thức sử dụng. Toàn bộ những sáng tạo và phát minh đó tức là văn hóa.

Theo Wikipedia Tiếng Việt: Văn hóa là bao gồm tất cả những sản phẩm của con người, và như vậy, văn hóa bao gồm cả hai khía cạnh: Khía cạnh phi vật chất của xã hội như ngôn ngữ, tư tưởng, giá trị và các khía cạnh vật chất như nhà cửa, quần áo, các phương tiện...

Theo Đại từ điển tiếng Việt của Trung tâm Ngôn ngữ và Văn hóa Việt Nam - Bộ Giáo dục và đào tạo xuất bản năm 1998: Văn hóa là những giá trị vật chất, tinh thần do con người sáng tạo ra trong lịch sử.

Như vậy, có thể thấy, văn hoá được coi là toàn bộ các khía cạnh của cuộc sống xã hội như ngôn ngữ, tiếng nói, tôn giáo, tư tưởng, di tích lịch sử, danh lam thắng cảnh... của dân tộc, đất nước. Nó mang đến giá trị về mặt tinh thần nhằm phục vụ cho nhu cầu và lợi ích của cộng đồng người dân.

Giao tiếp: Theo nguồn từ trang “Wikipedia Tiếng Việt” đã đưa ra khái niệm về giao tiếp: Giao tiếp là hành động truyền tải ý đồ, ý tứ của một chủ thể (có thể là một cá thể hay một nhóm) tới một chủ thể khác thông qua việc sử dụng các dấu hiệu, biểu tượng và các quy tắc giao tiếp mà cả hai bên cùng hiểu.

Văn hóa giao tiếp là: tổng thể của cuộc trò chuyện có văn hóa của mỗi người trong xã hội. Giao tiếp có văn hóa là thái độ thân thiện, chân thành, cởi mở,

tôn trọng lẫn nhau, được tạo nên từ hành vi, thái độ, lời nói, cách ứng xử.

Văn hóa giao tiếp của học sinh là các chuẩn mực về lời ăn tiếng nói, hành vi giao tiếp, ứng xử của học sinh một cách mẫu mực, lễ nghĩa để từ đó xây dựng nếp sống văn minh, thanh lịch cho học sinh

Từ những khái niệm trên, ta đúc kết lại khái niệm về “*Xây dựng văn hóa giao tiếp cho học sinh tại trường TH*” là việc đưa ra cách thức xử lý vấn đề như hình thành, sửa đổi hoặc bổ sung các nội quy, quy định của nhà trường nhằm nâng cao ý thức, sự hiểu biết mà học sinh tích lũy được thông qua quá trình truyền tải những ý đồ, mong muốn từ hành động, lời nói của học sinh. Từ đó tạo nên một nếp sống tích cực, một môi trường trường học lành mạnh và một xã hội văn minh.

Xây dựng văn hóa giao tiếp cho học sinh góp phần tăng cường năng lực về việc ý thức, nâng cao tầm quan trọng của văn hóa giao tiếp trong nhà trường

Xây dựng văn hóa giao tiếp cho học sinh giúp đổi mới về nội dung, đa dạng hóa về hình thức giáo dục cho học sinh về việc thực hiện xây dựng văn hóa giao tiếp cho học sinh tại Liên đội

2. Ý nghĩa của việc xây dựng văn hóa giao tiếp cho HS tại Liên đội trường TH Kim Đường

Liên đội trường TH Kim Đường là một Liên đội có bề dày thành tích về chất lượng giáo dục cũng như chất lượng hoạt động phong trào. Những năm gần đây nhà trường và Liên đội đã có những bước tiến vượt trội về cả 2 lĩnh vực này Từ năm học 2020-2021 đến nay Liên đội nối tiếp nhận được bằng khen của của BCH TƯ Đoàn TNCS Hồ Chí Minh; Hội đồng TƯ Đội TNTP Hồ Chí Minh; BCH Đoàn TNCS Hồ Chí Minh Thành phố Hà Nội tặng bằng khen Liên đội có thành tích xuất sắc trong công tác Đội và phong trào thiếu nhi.

Về phía nhà trường, hàng năm tập thể đều đạt thành tích Tập thể lao động xuất sắc do UBND Huyện Ứng Hòa trao tặng; năm học 2022-2023 tập thể nhà trường nhận được cờ thi đua và bằng khen của Bộ Giáo dục & Đào tạo.

Năm học 2024-2025 được công nhận là trường học đạt chuẩn Quốc gia mức độ 2, trong năm học có nhiều em đạt huy chương Vàng, Bạc, Đồng nội dung thi Vioedu Kỹ năng sống cấp huyện và cấp Thành phố. Ngoài ra nhà trường thường xuyên được chọn làm điểm tổ chức các cuộc thi dành cho Giáo viên, học sinh cấp huyện, cấp thành phố trong năm học. điều đó cho thấy rằng các em học sinh luôn được quan tâm giáo dục phát triển một cách toàn diện vì từ mục tiêu giáo dục của

nhà trường, cùng với phương châm tổ chức vận hành các hoạt động giáo dục mà kết quả chính là kết quả học tập, kết quả tham gia hoạt động, phong cách giao tiếp của các em trong và ngoài nhà trường.

Ngoài thành tích khẳng định chất lượng dạy và học, trường TH Kim Đường còn được ghi nhận với các hoạt động nhằm giúp học sinh phát triển toàn diện về thể chất, tinh thần và kĩ năng sống.

Và để tiếp tục duy trì, phát huy những thành tích mà Thầy – Trò nhà trường đã đạt được thì việc xây dựng văn hóa giao tiếp cho học sinh tại Liên đội là rất cần thiết để góp phần nâng cao chất lượng giáo dục trong nhà trường.

Xây dựng văn hóa giao tiếp cho học sinh góp phần tăng cường năng lực về việc ý thức, nâng cao tầm quan trọng của văn hóa giao tiếp trong nhà trường

Xây dựng văn hóa giao tiếp cho học sinh giúp đổi mới về nội dung, đa dạng hóa về hình thức giáo dục cho học sinh về việc thực hiện xây dựng văn hóa giao tiếp cho học sinh tại Liên đội

3. Nội dung của việc xây dựng văn hóa giao tiếp cho học sinh tại Liên đội trường Tiểu học Kim Đường

3.1. Xây dựng văn hoá giao tiếp trong nhà trường:

Giúp cho học sinh có được nhận thức đúng để có những giao tiếp chuẩn mực với nhau trong học tập, sinh hoạt ở tất cả mọi môi trường xã hội khác nhau. Thông qua văn hoá giao tiếp giúp cho mỗi người gần gũi thân thiện, hoà hợp với nhau, có sự đồng cảm, chia sẻ, từ đó làm cho quan hệ giữa người với người tốt đẹp hơn “*Người yêu người sống để yêu nhau*” (Tố Hữu) và nâng cao ý thức cộng đồng cho mỗi người.

Đích cuối cùng là làm cho văn hoá học đường thật sự tốt đẹp, xây dựng được môi trường văn hoá lành mạnh, trong sáng, đẹp đẽ, đầy tính nhân văn, có sức cảm hoá, sức lan toả sâu rộng trong xã hội, từ đó góp phần hình thành phát triển nhân cách con người.

3.2. Các nội dung cụ thể:

Xây dựng văn hóa giao tiếp đó cũng là một trong các nội dung “*Xây dựng trường học thân thiện, học sinh tích cực*” theo chỉ thị 40/2008/CT – BGD-ĐT của Bộ Giáo dục- Đào tạo.

**Thứ nhất là, thông qua các hình thức tuyên truyền, giáo dục ý thức xây*

dựng văn hóa giao tiếp cho học sinh. Giúp học sinh thu thập những kiến thức về sử dụng ngôn ngữ phù hợp, lựa chọn trang phục đúng đắn, lịch thiệp, sử dụng hành vi cử chỉ giao tiếp chuẩn mực, văn minh, lịch sự với thầy cô, bạn bè, người thân, hàng xóm quanh khu dân cư, cụ thể như:

Với thầy giáo, cô giáo, nhân viên và khách đến trường

- Ngôn ngữ và hành động thể hiện kính trọng, lịch sự và lễ phép.
- + Khi gặp thầy giáo, cô giáo hoặc khách đến trường lễ phép chào hỏi.
- + Không được có những hành động, cử chỉ, lời nói thiếu chuẩn mực đạo đức, vô phép với thầy, cô và người lớn tuổi.
- + Chào hỏi và trả lời đảm bảo trật tự trên dưới, rõ ràng, có dạ thưa lịch sự, phù hợp đúng với môi trường sư phạm.

Đối với bạn bè

- Ngôn ngữ và hành động đúng mực, thân thiện
- + Ứng xử trong chào hỏi đảm bảo thân mật, cởi mở, trong sáng, không cầu kì, kiêu cách.
- + Giới thiệu, bắt tay nhau đảm bảo thân mật, trong sáng, không thô thiển, cục cằn, không làm ảnh hưởng đến người xung quanh.
- + Không cãi vã, chê bai, dè bĩu, xúc phạm, huơ chân, múa tay, nói tục, chửi bậy, chửi thề, ...
- Chân thành tế nhị, không xa lánh, coi thường người bị bệnh, tàn tật hoặc người có hoàn cảnh khó khăn.

Đối với gia đình

- Ứng xử trong chào hỏi đảm bảo sự kính trọng, lễ phép, thương yêu, quan tâm đến mọi người trong gia đình.
- Khi được hỏi phải trả lời lễ phép, nhẹ nhàng, rõ ràng.

Đối với khu dân cư

- Ứng xử trong chào hỏi đảm bảo sự kính trọng, lễ phép.
- Khi được hỏi phải trả lời lễ phép, nhẹ nhàng, rõ ràng.

Trường TH Kim Đường đã xây dựng bài viết tuyên truyền phát thanh để hằng ngày giáo dục học sinh về văn hóa giao tiếp. Bài đọc được sử dụng thường xuyên, đều đặn, giúp hình thành thói quen ghi nhớ mỗi khi nhắc đến văn hóa giao tiếp. Cụ thể nội dung bài tuyên truyền như sau:

Để xây dựng hình ảnh “Học sinh TH Kim Đường học chủ động, tự tin, sống đoàn kết, trách nhiệm, yêu thương” mỗi chúng ta hãy nhớ:

- *Một là*: luôn yêu mến, kính trọng thầy cô giáo. Khi gặp thầy giáo, cô giáo, các bác Bảo vệ, cô Y tế, cô lao công hoặc khách đến trường các bạn hãy dừng lại, nở nụ cười thật tươi và lễ phép chào hỏi.

- *Hai là*: luôn biết ơn và dành những tình cảm, hành động thể hiện sự kính trọng, yêu thương đến ông bà, cha mẹ, người thân. Biết lễ phép chào hỏi, đi thưa về gửi đến mọi người trong gia đình.

- *Ba là*: luôn yêu thương, quan tâm, nhiệt tình giúp đỡ bạn bè cũng như những người xung quanh. Hãy dành nụ cười thân thương đến bạn bè, lời chào kính trọng đến những cô bác hàng xóm ở khu dân cư.

- *Bốn là*: luôn vui chơi lành mạnh, trí tuệ, thân thiện và bỏ ích.

- *Năm là*: luôn nói lời hay, tuyệt đối không nói tục chửi bậy.

- Và cuối cùng là các bạn nhớ luôn biết nói lời “Xin lỗi” khi làm phiền và nói lời “Cảm ơn” với người đã giúp mình.

**Thứ hai là*, thông qua các hình thức của hoạt động Đội, các hình thức kiểm tra, đánh giá, khen thưởng, kỷ luật,... giúp các em học sinh nâng cao được các kỹ năng cần thiết.

Tổ chức chương trình sinh hoạt chuyên đề: “Xây dựng văn hóa giao tiếp cho học sinh”, phối hợp với trung tâm kỹ năng sống tổ chức chuyên đề “Thiếu nhi Thủ đô Thanh lịch, văn minh”, “Nói lời hay-Làm việc tốt” giúp các em học sinh rèn luyện tính tập trung, nhận thức và phân loại hành vi. Chương trình được tổ chức dưới sân trường và được xây dựng với các hình thức thuyết trình, diễn kịch tương tác, trò chơi xử lý tình huống, câu hỏi vận dụng. Thông qua đó, không chỉ giúp các em nâng cao kiến thức về cách hình thức văn hóa giao tiếp, hiểu được tầm quan trọng của việc giao tiếp mà qua đó còn giúp các em nâng cao tính tập trung, rèn luyện khả năng ghi nhớ thông qua việc lưu giữ những hình ảnh mà học sinh diễn kịch để trả lời các câu hỏi tình huống.

Ngoài ra, Liên đội đưa nội dung văn hóa giao tiếp vào 1 tiêu chí chấm điểm, theo dõi thi đua hàng ngày giữa các lớp, để phục vụ cho công tác quản lý, kiểm tra, đánh giá, khen thưởng, kỷ luật. Mỗi lớp sẽ có một quyển sổ theo dõi riêng. Sổ có cấu trúc giống với “theo dõi thi đua nề nếp ” với cách thức nhận xét, xếp loại, đánh giá phù hợp với mục đích xây dựng sổ. Bên trong của cuốn sổ có ghi sẵn cách hướng dẫn sử dụng sổ. Sổ được thiết kế nhằm theo dõi công tác thực hiện Văn hóa giao tiếp của học sinh, đưa sổ vào hình thức thi đua của nhà trường, đưa vào cách thức đánh giá, thi đua xếp loại của lớp. Giúp các em học sinh hình

thành thói quen thực hiện nghiêm túc nền nếp giao tiếp, ứng xử chuẩn đạo đức người học sinh. Đồng thời mỗi cá nhân sẽ có trách nhiệm nhắc nhở, giúp đỡ nhau để cùng tiến bộ vì tập thể.

Thứ ba là, thông qua các kiến thức tuyên truyền và các hoạt động Đội, các hình thức kiểm tra, đánh giá, tuyên dương, khen thưởng trên giúp các em nâng cao nhận thức về thái độ khi giao tiếp, ứng xử. Học sinh có thái độ chuẩn mực hơn, giao tiếp phù hợp hơn, có góc nhìn khách quan và thiết thực hơn thông qua việc tham gia và trải nghiệm các chương trình, cuộc thi của hoạt động Đội. Từ hình thức quản lý trên, nền nếp văn hóa giao tiếp, ứng xử của học sinh vào khuôn khổ, giúp các em học sinh có thái độ cực về việc thực hiện nếp văn hóa giao tiếp, từ đó nâng cao ý thức bản thân, có trách nhiệm và truyền tải ý nghĩa tích cực về việc hình thành lối sống văn minh, lành mạnh tới bạn bè, mọi người xung quanh.

Tăng kỹ năng thực hành văn hóa giao tiếp ở trường, lớp với Thầy cô, các cô chú nhân viên, bạn bè

Thực hành giao tiếp với tập thể khác ngoài nhà trường như gia đình, làng xóm, khu dân cư hoặc các môi trường giao tiếp ngoài cộng đồng...

II. Thực trạng việc xây dựng văn hóa giao tiếp cho học sinh tại Liên đội trường TH Kim Đường

1. Đặc điểm chung của Liên Đội trường TH Kim Đường

Liên đội trường TH Kim Đường nằm ở phía Nam huyện Ứng Hòa. Người dân chủ yếu là làm nghề nông chăn nuôi, trồng trọt, một số PHHS làm công nhân ở khu công nghiệp.

Liên đội có tổng số 568 học sinh với 5 khối lớp, Học sinh tập chung của 5 thôn trên địa bàn xã.

1.1. Thuận lợi:

Liên đội TH Kim Đường luôn nhận được sự quan tâm của chính quyền địa phương, sự quan tâm chỉ đạo sâu sắc của Phòng giáo dục, Ban giám hiệu và Hội cha mẹ học sinh trong trường.

Đội ngũ giáo viên trẻ, nhiệt tình, có kỹ năng ứng dụng công nghệ thông tin vào dạy học, có trách nhiệm cao trong công tác giáo dục học sinh.

Các lớp đều kết nối nhóm trao đổi giữa giáo viên chủ nhiệm và cha mẹ học sinh trên các ứng dụng phần mềm như Zalo, Enetviet, Fanpage của nhà trường

nên thuận lợi trao đổi với gia đình trong việc giáo dục con em mình.

Được sự quan tâm, hỗ trợ từ phụ huynh học sinh để mọi hoạt động giáo dục trong trường rất thuận lợi và đạt kết quả tốt.

1.2. Khó khăn:

Phần lớn gia đình làm nghề nông, phụ huynh đi làm Công ty theo ca, ít có thời gian quan tâm đến việc học hành của con em mình. Một số phụ huynh trình độ còn thấp, nhận thức chưa cao trong việc theo dõi, khuyến khích và kiểm tra việc học tập của con em mình.

Học sinh đang ở độ tuổi thiếu niên nên tâm lý chưa ổn định, thích sống theo trào lưu hot trend MXH, muốn tìm tòi những điều mới mẻ trong cuộc sống, chưa nhận thức được việc học một cách đầy đủ, dễ bị dụ dỗ, đua đòi, ham chơi.

Do đặc điểm về tâm lý lứa tuổi cùng với lượng thời gian kết nối giữa Bố mẹ với con cái, giữa GVCN và PHHS còn ít nên việc trao đổi kết hợp giáo dục HS còn bị dãn đoạn hoặc chưa kịp thời ở một số trường hợp.

2.Thực trạng xây dựng văn hóa giao tiếp trong Liên đội

Xây dựng văn hóa giao tiếp cho học sinh tại Liên đội trường TH Kim Đường đã được BGH nhà trường chỉ đạo triển khai và thực hiện từ lâu với những hình thức thực hiện đơn giản, gần gũi mang tính đại trà, thường xuyên.

2.1. Đối với CB-GV-NV nhà trường:

Các Thầy cô là CB-GV-NV trong nhà trường đều có cam kết thực hiện nghiêm túc bộ quy tắc ứng xử trong các cơ sở giáo dục theo thông tư số 06/2019/TT-BGDĐT, bản thân mỗi Thầy cô chuẩn mực, mẫu mực thực hiện xây dựng văn hóa giao tiếp trong nhà trường nhưng việc xây dựng văn hóa giao tiếp cho học sinh thì chưa được chú trọng, quan tâm cũng như có hành động cụ thể chung tay xây dựng văn hóa giao tiếp cho học sinh tại Liên đội bởi vẫn còn có quan điểm học sinh học nhiều ở trên lớp, việc giáo dục các em là của GVCN, của GV TPT Đội, và của gia đình.

GVCN là người sát cánh với các em từ đầu giờ học mỗi buổi đến cuối giờ học trừ những tiết học bộ môn chuyên biệt nên, việc xây dựng văn hóa giao tiếp cho học sinh thường được các cô hướng dẫn, nhắc nhở thông qua nề nếp, nội quy lớp học và thường được giáo dục trực tiếp mỗi khi có tình huống học sinh chưa thực hiện tốt văn hóa giao tiếp được các bạn khác phát hiện hoặc xảy ra sự chứng kiến của cô khi đó cô sẽ nhắc nhở để các bạn cùng nhau rút kinh nghiệm.

Giáo viên chuyên biệt: Là các Thầy cô dạy các môn chuyên biệt với số lượng

tiết học /tuần/lớp rất ít đa số 1 tuần mới lên lớp với các em một lần và cũng chỉ giáo dục văn hóa giao tiếp cho các em bằng hoạt động chào hỏi đầu và cuối tiết học, hoặc xử lý, phân tích giáo dục các em thông qua các tình huống xảy ra trực tiếp trong lớp học đó.

2.2. Các hình thức xây dựng văn hóa giao tiếp tại Liên Đội

**Tuyên truyền ý thức văn hóa giao tiếp cho học sinh*

Liên đội thường xuyên tổ chức tuyên truyền, nhắc nhở các em học sinh về việc xây dựng văn hóa giao tiếp tại các Chi đội, lớp Nhi đồng. Cụ thể, các em học sinh đã được tiếp cận các nội dung tuyên truyền thông qua nhiều hình thức khác nhau, đảm bảo sự đa dạng trong việc tiếp cận những hình thức tuyên truyền như: Tuyên truyền của đội phát thanh măng non, tuyên truyền qua tiết sinh hoạt Đội, tiết sinh hoạt dưới cờ hay tiết sinh hoạt sao nhi đồng. Đồng thời, mức độ tuyên truyền mang tính thường xuyên, đều đặn nên việc giáo dục thông qua hình thức tuyên truyền các em hiểu được thế nào là văn hóa giao tiếp và những việc gì nên hay không nên làm khi giao tiếp với mọi người trong trường học.

** Xây dựng văn hóa giao tiếp cho học sinh thông qua các hoạt động, phong trào Đội*

Xuyên suốt năm học Liên đội phân công đội sao đỏ theo dõi thi đua nề nếp của các lớp trong đó có mục điểm thi đua về quy định thực hiện nếp 3 không (không chửi tục, không nói bậy, không đánh nhau). Dựa vào điểm số thi đua sẽ thấy được việc thực hiện văn hóa giao tiếp của các Cho đội, lớp nhi đồng thực hiện tốt hay không? Nhưng đây chỉ là một tiêu chí nhỏ trong các tiêu chí đánh giá thi đua hàng ngày, hàng tuần và đội ngũ sao đỏ cũng chỉ sát sao theo dõi mỗi buổi là 15 phút đầu giờ vào giờ truy bài nên việc nhắc nhở hướng dẫn các bạn không thể đạt hiệu quả cao mà chỉ có chức năng theo dõi, đánh giá và nhắc nhở rút kinh nghiệm.

Xây dựng văn hóa giao tiếp cho học sinh thông qua quá trình tổ chức hoạt động Đội đây là phương thức giáo dục kỹ năng giao tiếp chủ đạo đối với các em học sinh. Cụ thể, các hoạt động này không chỉ giúp học sinh tiếp cận và tiếp thu kiến thức mới một cách tích cực mà còn phát triển kỹ năng xã hội và tinh thần đoàn kết.

Tuy nhiên trong kế hoạch hoạt động Đội chưa có kế hoạch cụ thể dành

riêng cho việc xây dựng văn hóa ứng xử cho học sinh tại Liên đội, cũng như chưa rõ ràng trong việc thực hiện triển khai tích cực sát sao về các Chi đội, lớp nhi đồng. Nên việc xây dựng văn hóa giao tiếp cho học sinh mới chỉ ở cấp liên đội tổ chức, phát động và giáo dục chung chứ chưa thực sự tích cực triệt để tại lớp.

** Xây dựng văn hóa giao tiếp thông qua hình thức kiểm tra, đánh giá, động viên, khen thưởng.*

Thực trạng giáo dục nâng cao ý thức xây dựng văn hóa cho học sinh thông qua các hoạt động kiểm tra, đánh giá thông qua GVCN, BCH Liên đội, cán bộ sao đỏ đem. Cụ thể, vào các tiết sinh hoạt tập thể của Đội sẽ tuyên dương, khen thưởng những em học sinh có ý thức rèn luyện tốt, thực hiện tốt các nội quy, nề nếp của liên đội bằng các phần quà động viên, tuyên dương các em trước tập thể, việc tổ chức các kỳ thi hoặc kiểm tra cũng giúp đánh giá đúng mức độ tiến bộ và hiểu biết của học sinh, từ đó có thể đề xuất những biện pháp phù hợp để cải thiện.

3. Thực trạng xây dựng văn hóa giao tiếp cho học sinh ngoài nhà trường

**Gia đình:*

Chính là trường học đầu tiên của mỗi đứa trẻ, các em sẽ học được những kỹ năng cơ bản về giao tiếp, từ chào hỏi, cách nói chuyện với người lớn tuổi, bạn bè hay với người nhỏ hơn.

Trong mỗi gia đình vai trò của bố mẹ có vị trí quan trọng. Theo truyền thống Việt Nam, đàn ông thường là chủ của gia đình. Người cha là trụ cột, là biểu hiện của nhân cách văn hóa cao đẹp nhất để con cái học tập và noi theo Còn người mẹ là chỗ dựa, là hạt nhân tâm lý chủ đạo, nguồn lửa sưởi ấm yêu thương trong gia đình, nguồn tình cảm vô tận cho các con. Cho nên gia đình là cái nôi văn hóa đầu tiên hình thành nhân cách cho trẻ em.

Tuy nhiên với môi trường giáo dục của mỗi gia đình khác nhau do môi trường sống ở từng địa phương mà ít nhiều sẽ ảnh hưởng đến việc giáo dục văn hóa ứng xử cho các em.

Đối với các gia đình hiện đại ngày nay thường sau giờ làm việc, học tập thì gia đình sẽ gặp nhau vào giờ nghỉ trưa, giờ nghỉ buổi tối, khung thời gian dành cho gia đình không nhiều nhưng lại có nhiều yếu tố giải trí khác cho phối như: Ti vi, máy tính, điện thoại...Bố mẹ và con cái sẽ ít có thời gian giao tiếp cùng nhau, đôi lúc không tìm thấy sự đồng cảm, chia sẻ khi cần thiết dẫn đến lời nói khó nghe

hoặc hiểu lầm, vô tình làm ảnh hưởng không nhỏ đến việc hình thành văn hóa giao tiếp tốt từ phía gia đình đối với các em.

**Làng xóm:*

Ngoài gia đình là ông bà, bố mẹ tạo nên môi trường giáo dục văn hóa giao tiếp cho các em thì các mối quan hệ làng xóm, nơi sinh sống cũng là một yếu tố ảnh hưởng đến việc xây dựng văn hóa giao tiếp cho các em. Những người có môi trường làm việc kinh doanh, bán hàng ở chợ, hay những người có bản tính nói ví von, nóng nảy sẽ có những lời nói bông đùa, không ý tứ thậm chí là thô tục... Nếu hàng ngày các em tiếp xúc và nghe nhiều sẽ thành quen, dần dần sẽ hình thành một kho ngôn ngữ hoặc những hành vi không tốt tương tự như vậy ở trong chính các em, mà đến ngay cả người lớn cũng thấy quen và cho là bình thường thì việc phân tích giáo dục các em trở nên hạn chế. Hoặc có khi bố mẹ được cùng con tình huống vừa xảy ra.

**Các tổ chức đoàn thể ở địa phương:*

Thực tế việc xây dựng văn hóa ứng xử cho học sinh tại địa phương đang còn mang tính chung chung, không có kế hoạch hay văn bản nào chỉ đạo cụ thể. Chủ yếu vẫn mang tính chất truyền miệng dựa trên quan điểm cá nhân về một tình huống xảy ra hoặc là một bài tuyên truyền phát thanh trên loa của thôn cũng mang tính hình thức chưa có hoạt động nào cụ thể cho thấy tầm quan trọng của việc xây dựng văn hóa giao tiếp cho học sinh tại địa bàn dân cư.

4. Kết quả khảo sát

Qua kết quả điều tra thực trạng việc xây dựng văn hóa giao tiếp cho học sinh tại Liên đội cho thấy việc xây dựng văn hóa giao tiếp cho học sinh chưa được chú trọng, mặc dù thấy được đó là điều rất cần thiết cần phải giáo dục, trang bị kiến thức cho các em nhưng cách làm và phương thức làm cho thấy hiệu quả không cao.

Từ việc xây dựng văn hóa giao tiếp không đạt hiệu quả cao dẫn đến việc các em chưa có nhận thức đúng đắn về giao tiếp với người khác cũng như kỹ năng giao tiếp, xử lý tình huống còn lúng túng dẫn đến tình trạng có những em vì hiểu lầm hoặc vì kỹ năng giao tiếp kém dẫn đến xô xát đánh nhau, tửu tục, bạo lực tinh thần giữa các em xảy ra.

Bảng kết quả điều tra thực trạng

Đối tượng khảo sát	Tổng số	Thực hiện tốt	Số lượng %	Thực hiện Khá	Số lượng %	Thực hiện chưa tốt	Số lượng %
Khối lớp 1	117	64	54,7%	26	22,2%	27	23%
Khối lớp 2	98	60	61%	25	25,5%	13	13,2%
Khối lớp 3	110	66	60%	21	19,1%	23	20,9%
Khối lớp 4	123	61	49,5%	29	23,5%	33	27%
Khối lớp 5	139	63	45,3%	35	25,2%	41	29,5%

5. Ưu điểm, hạn chế và những nguyên nhân của những hạn chế*5.1. Ưu điểm*

- Nhà trường và gia đình có sự phối kết hợp trong việc giáo dục học sinh về văn hóa giao tiếp, có các hình thức tuyên truyền, tổ chức các hoạt động giáo dục thông qua đó làm phương tiện tiếp cận giáo dục các em một cách nhanh chóng
- Các nội dung tuyên truyền phong phú, thu hút sự quan tâm của học sinh.
- Các hoạt động Đội về xây dựng văn hóa giao tiếp cho học sinh được tổ chức thường xuyên trong nhà trường, thu hút được số lượng lớn học sinh tham gia.
- Các hình thức tuyên dương, khen thưởng, kỷ luật đa dạng, kích thích sự hứng thú và tiếp tục việc thực hiện tốt các nội dung giáo dục về xây dựng văn hóa giao tiếp cho học sinh mà nhà trường triển khai.
- Sự hợp tác tích cực đến từ các bộ phận như GVCN, BCH Liên đội, cán bộ sao đỏ giúp nhà trường nắm bắt kịp thời tình hình thực hiện văn hóa giao tiếp của các em học sinh.

*5.2. Hạn chế và nguyên nhân của hạn chế*** Hạn chế*

- Hình thức tuyên truyền còn chưa đa dạng, các hình ảnh tuyên truyền chưa cuốn hút theo xu hướng của học sinh, chưa ứng dụng được công nghệ thông tin, các em học sinh khối lớp nhỏ sẽ khó nhớ và khó hình dung.

- Các hoạt động Đội tổ chức nội dung chưa có nhiều sự biến đổi mạnh so với năm trước, còn lặp lại nên chưa thực sự thu hút số lượng học sinh toàn trường tham gia.

- Các kết quả tuyên dương, khen thưởng, kỷ luật còn chưa chính đáng, học sinh chưa thấy thỏa đáng

- Việc đánh giá, kiểm tra còn gặp nhiều khó khăn

** Nguyên nhân*

- Nhận thức về tầm quan trọng của việc xây dựng văn hóa giao tiếp cho học sinh tại Liên đội còn chưa đúng nên chưa nhận được sự quyết tâm, sát sao của BGH nhà trường, Các đồng chí giáo GVCN, GV bộ môn, nhân viên nhà trường cũng như cách sắp xếp tổ chức các hoạt động đóng góp vào việc xây dựng văn hóa giao tiếp cho học sinh còn chưa hiệu quả, chưa chính xác.

- Kỹ năng sử dụng và ứng dụng công nghệ thông tin của một số lực lượng giáo dục trong trường học còn gặp nhiều hạn chế

- Chủ đề giáo dục mới mẻ; lực lượng giáo viên tham gia xây dựng, triển khai nội dung chưa có nhiều kinh nghiệm, gây khó khăn trong quá trình thực hiện.

- GVCN, BCH Liên đội, cán bộ sao đỏ đôi khi chưa quan tâm sát sao, bám sát, theo dõi triệt để về tình hình thực hiện văn hóa giao tiếp cho học sinh nên việc khen thưởng, kỷ luật đôi khi chưa nhận được sự đồng tình của học sinh.

- Bản thân các lực lượng giáo dục trong nhà trường chưa thực sự quan tâm và quản lý chặt chẽ trong việc giáo dục học sinh nâng cao ý thức xây dựng văn hóa giao tiếp trong nhà trường. Trường có diện tích rộng, số lượng học sinh đông dẫn đến việc khó kiểm soát, đánh giá được mức độ thực hiện của học sinh.

III. Một số giải pháp xây dựng văn hóa giao tiếp cho học sinh tại Liên đội trường TH Kim Đường

1. Giải pháp: Tuyên truyền văn hóa giao tiếp cho học sinh

Nâng cao hình thức giáo dục cho học sinh về việc xây dựng văn hóa giao tiếp bằng cách đẩy mạnh công tác tuyên truyền đến học sinh, PHHS và người dân địa phương.

Đảm bảo sự tiếp cận đối đa với tất cả học sinh trên mọi không gian: tại trường học, gia đình, trên mạng xã hội,...

Để giáo dục được văn hóa giao tiếp cho học sinh, trước tiên phải tuyên

truyền và thống nhất tư tưởng với các bộ phận lực lượng giáo dục của nhà trường. Nhà trường đã thực hiện họp, triển khai tới lực lượng giáo dục trong nhà trường. Tuyên truyền, nâng cao ý thức, trách nhiệm của cán bộ, giáo viên, nhân viên. Tăng cường công tác tuyên truyền về “Xây dựng văn hoá giao tiếp cho học sinh” trong các hoạt động giáo dục của nhà trường tới toàn thể cán bộ giáo viên, nhân viên: trao đổi và phổ biến thường xuyên trong các buổi họp Hội đồng, các buổi họp tổ, nhóm sinh hoạt chuyên môn, họp Hội đồng giáo viên chủ nhiệm; nhấn mạnh những hiệu quả trực tiếp của việc triển khai mô hình phù hợp với tình hình thực tiễn.

Tiếp theo sau đó, giáo viên phối kết hợp, thực hiện triển khai và tuyên truyền tới học sinh lớp hoặc trong các cuộc họp phụ huynh.

Nhà trường thực tuyên truyền cho học sinh nâng cao ý thức xây dựng văn hóa giao tiếp cho học sinh thông qua các hình thức như:

- Hình thức online:

+ Triển khai thực hiện công tác tuyên truyền cho học sinh trong các nhóm Zalo với GVCN, nhóm Hội đồng sư phạm để bước đầu tuyên truyền tới giáo viên, giáo viên sẽ nắm rõ được nội dung triển khai, từ đó trực tiếp tuyên truyền cho các em học sinh trong lớp học qua các giờ Sinh hoạt lớp, các tiết học Hoạt động động trải nghiệm hay các tiết học Giáo dục địa phương.

+ Thực hiện thiết kế các hình ảnh tuyên truyền, xây dựng bài viết, nội dung để đăng tải nội dung tuyên truyền lên các trang Fanpage chính, trang Web của trường, cùng với đó là phối hợp đăng lên trang fanpage của Phòng tâm lý học đường nhà trường, ngoài ra nhà trường còn thiết kế một trang web riêng để tuyên truyền về xây dựng văn hóa giao tiếp cho học sinh.

+ Xây dựng hệ thống một trang web riêng về “Xây dựng văn hóa giao tiếp cho học sinh”.

- Hình thức trực tiếp:

+ Thực hiện triển khai về việc xây dựng văn hóa giao tiếp cho học sinh trong các buổi Họp hội đồng Sư phạm, họp Liên tịch, họp nhóm GVCN để từ đó các bộ phận trưởng các bộ môn sẽ phối hợp với nhà trường, triển khai nội dung tuyên truyền tới giáo viên. Thông qua đó, từng giáo viên bộ môn, giáo viên chủ nhiệm sẽ nắm bắt được nội dung triển khai, bản thân giáo viên sẽ nâng cao được trách nhiệm quản lý, giáo dục học sinh và đồng thực hiện triển khai, nội dung về “Xây dựng văn hóa giao tiếp cho học sinh” cùng nhà trường. Triển khai trong các

cuộc họp với Hội Cha mẹ học sinh nhà trường, trong các đợt họp phụ huynh toàn trường để gia đình học sinh phối kết hợp với nhà trường đẩy mạnh công tác truyền thông, giáo dục cho học sinh không chỉ ở trong trường mà kể cả trong sinh hoạt gia đình hàng ngày.

+ Đội tuyên truyền măng non của nhà trường thực hiện nhiệm vụ đọc loa phát thanh tuyên truyền của nhà trường trong các giờ nghỉ giải lao 15 phút, để thường xuyên nhắc nhở học sinh về việc nâng cao ý thức xây dựng văn hóa giao tiếp cho học sinh tại Liên đội.

+ Thực hiện thiết kế bảng hiệu, trình chiếu những nội dung tuyên truyền trên màn hình Tivi vị trí các sảnh, bồn cây, bảng tin của nhà trường (nơi có học sinh đông đảo thường xuyên đi lại), chiếu khẩu hiệu tuyên truyền trên bảng điện tử khu vực cổng trường để không chỉ thu hút, giáo dục học sinh trước khi vào trường mà còn đẩy mạnh tuyên truyền tới người dân xung quanh, thực hiện tối đa biện pháp tuyên truyền.

+ Giáo viên bộ môn phối kết hợp đưa nội dung tuyên truyền về văn hóa giao tiếp trong các tiết học hoạt động trải nghiệm hướng nghiệp, giờ giáo dục địa phương,...

2. Giải pháp: Xây dựng văn hóa giao tiếp thông qua hoạt động Đội

Thông qua hoạt động Đội bổ sung thêm về hình thức tuyên truyền cho học sinh thực hiện văn hóa giao tiếp. Hoạt động Đội sẽ tiếp cận số lượng lớn đối tượng cần giáo dục, triển khai và thực hiện truyền đạt trực tiếp các nội dung giáo dục cho học sinh.

Dựa vào thế mạnh của việc tổ chức chương trình dưới sân trường (triển khai được hình thức sân khấu hóa,...) tương tác trực tiếp với học sinh giúp thu hút đông đảo số lượng học sinh tham gia, các em tiếp thu kiến thức giáo dục một cách nhanh chóng và hiệu quả.

Sau khi đã nắm bắt được nội dung và nhiệm vụ cần phải thực hiện, BGH sẽ thực hiện phân công, chỉ đạo các bộ phận phối hợp thực hiện với công tác Đội

Đội tuyên truyền măng non của nhà trường, ngoài việc đọc loa tuyên truyền trong các giờ giải lao, giờ truy bài, Đội tuyên truyền măng non còn thực hiện tuyên truyền trực tiếp tại một số giờ sinh hoạt của các lớp để đẩy mạnh thêm công tác của hoạt động Đội.

Phối kết hợp với Phòng tâm lý học đường của nhà trường thực hiện tổ chức buổi sinh hoạt chủ điểm: “Xây dựng văn hóa chào hỏi học đường” với quy mô toàn

trường, đảm bảo được tối đa số lượng học sinh tiếp cận,...Sử dụng các hình thức tổ chức chương trình như: cho học sinh theo dõi video phóng sự để thấy được tình hình thực tế về văn hóa giao tiếp của xã hội ngày nay, của Thủ đô nói chung và của tại Liên đội nói riêng; sử dụng các hình thức sân khấu hóa: đóng kịch, xây dựng tình huống giả định, kịch tương tác với học sinh...; chơi trò chơi câu hỏi nhận thưởng để kích thích sự tham gia nhiệt tình của học sinh.

Liên đội tham mưu với BGH nhà trường kết hợp với trung tâm kỹ năng sống tổ chức các chuyên đề “Xây dựng tình bạn đẹp, nói không với bạo lực học đường”; chuyên đề “Thiếu nhi Thủ đô thanh lịch, văn minh” “Nói lời hay – Làm việc tốt”

Phối kết hợp với giáo viên Mỹ thuật phát động cuộc thi vẽ tranh về “Văn hóa giao tiếp”, “Tình bạn đoàn kết” trong các giờ sinh hoạt câu lạc bộ Mỹ thuật.

Phối hợp với giáo viên Giáo dục thể chất đưa bài hát “Xin chào, xin chào”, “lời chào của em” vào giờ tập thể dục giữa giờ.

Tổ chức các buổi sinh hoạt sao theo chủ điểm “Lễ phép”, “Con ngoan-Trò giỏi”

Tạo điều kiện cho các em Đội viên, nhi đồng tham gia các hội thi do cấp trên tổ chức như “Thiếu nhi Thủ Đô thanh lịch, văn minh”, “Phụ trách sao giỏi, sao nhi đồng chăm ngoan”, “Vioedu Kỹ năng sống”...và các cuộc thi phong trào tập thể khác giúp các em có thêm những kỹ năng giao tiếp mạnh dạn, tự tin, có cơ hội giao lưu học hỏi các bạn ở trường khác.

Giáo viên TPT Đội, Ban chỉ huy Liên đội, Phòng tâm lý học đường mở cuộc khảo sát với về việc thực hiện văn hóa giao tiếp của các em học sinh trong trường học thông qua các đối tượng được phỏng vấn như: Học sinh, GVCN, GV bộ môn, Phụ huynh học sinh, Nhân viên (bác lao công, cô y tế, bác bảo vệ), Khách đến trường,....

Thiết kế một cuốn sổ theo dõi việc thực hiện và xây dựng văn hóa giao tiếp cho học sinh, được các bạn trong đội sao đỏ theo dõi chấm điểm trong giờ truy bài và giờ hoạt động tập thể, các bạn trong BCH Chi đội chấm và theo dõi trong giờ ra chơi, Thầy, cô giáo chấm trong quá trình diễn ra tiết học. Đến cuối tuần cộng điểm báo cáo BCH Liên đội cộng điểm và nhận xét đầu tuần.

3. Giải pháp: Xây dựng văn hóa giao tiếp cho học sinh thông qua việc kết hợp giảng dạy lồng ghép, tích hợp các môn học.

Văn hóa giao tiếp được các em sử dụng thường xuyên, mọi lúc mọi nơi vì vậy

kế hoạch xây dựng văn hóa giao tiếp trong Liên đội không chỉ là nhiệm vụ của riêng ai, mà tất cả mọi người đều phải chung tay nỗ lực thực hiện mới đảm bảo được hiệu quả giáo dục.

Yêu cầu các Thầy cô là GVCN, giáo viên các bộ môn thường xuyên lồng ghép nội xây dựng đức văn hóa giao tiếp cho học sinh thông qua các hoạt động học tập các môn học trên lớp.

Tổ chức nhiều hoạt động học tập trong tiết dạy, tạo điều kiện cho các em làm việc nhóm, thảo luận, trình bày, đưa ra lời nhận xét, phản biện ý kiến nhận xét giữa các nhóm tổ...

4. Giải pháp: Nâng cao vai trò của GVCN trong công tác phối hợp với gia đình, các tổ chức đoàn thể tại địa phương tham gia xây dựng văn hóa giao tiếp cho học sinh.

Tăng cường kết nối nối giữa PHHS với nhà trường, với GVCN thông qua các ứng dụng MXH trao đổi thông tin, kế hoạch giáo dục hoặc tình trạng của các em ở trên lớp hoặc ở nhà như: Enetviet, Zalo, Facebook.... Để cùng nhau đưa ra giải pháp tối ưu để giáo dục các em.

Tất cả các hoạt động của trường, lớp đều mời PHHS tham gia cùng với các con như: Tổ chức tết trung thu, trải nghiệm gói bánh chưng nhân dịp Tết nguyên Đán, Dự chuyên đề giáo dục lòng biết ơn, trải nghiệm nặn bánh nhân dịp Tết hàn thực, tham quan học tập tại Bảo tàng dân tộc học... Thông qua hoạt động trải nghiệm cùng con cha mẹ sẽ thấu hiểu con hơn và biết cách phối hợp cùng với nhà trường, với GVCN có những đóng góp tích cực trong việc xây dựng văn hóa giao tiếp cho học sinh tại Liên đội.

Phối hợp với Ban chấp hành Đoàn xã Kim Đường tổ chức các hoạt động giáo dục các em ở địa phương, đồng thời tăng cường tổ chức tuyên truyền ý thức xây dựng văn hóa giao tiếp văn minh, lịch sự, chuẩn mực, đoàn kết, vui vẻ cùng với nhà trường và gia đình kết hợp giáo dục cho các em.

Gửi các bài phát thanh tuyên truyền về các thôn phối hợp với ban truyền thanh xã, thôn tổ chức tuyên truyền đến các em học sinh cùng toàn thể người dân trên địa bàn xã. Với phương châm “Mưa rào thấm lâu” để dần dần ý thức xây dựng văn hóa giao tiếp không chỉ đối với các em dành cho các em mà nó cần thiết

phải được hình thành trong mỗi người dân Việt Nam ta.

In tranh ảnh tuyên truyền dán ở các bản tin tại các thôn để tăng thêm tính hiệu quả thực hiện.

5. Giải pháp: Đổi mới trong hình thức động viên, khen thưởng

Nhằm động viên, khuyến khích và tuyên dương những tập thể, cá nhân hăng hái, tích cực rèn luyện, hoàn thành tốt nhiệm vụ, tích cực tham gia các hoạt động, cuộc thi về văn hóa giao tiếp.

Định hướng cho học sinh thực tốt các nội dung mà nhà trường triển khai.

Giúp nhà trường nắm bắt được tình hình học sinh thực hiện văn hóa giao tiếp trong trường học. Từ đó, tổng kết, đánh giá và nghiên cứu phương pháp khắc phục.

Trong lớp, tại các giờ sinh hoạt, GVCN thực hiện tuyên dương những tấm gương thực hiện tốt về nếp văn hóa giao tiếp. Dán tên hoặc đưa hình ảnh tiêu biểu của những học sinh thực hiện tốt vào bảng phụ của mỗi lớp để nêu gương cho những em học sinh khác noi theo.

Sinh hoạt dưới cờ, thực hiện nêu tên, tuyên dương tập thể lớp, các em học sinh tiêu biểu, có lối sống văn hóa, văn minh, tấm gương người tốt, việc tốt.

Thực hiện trao thưởng cho học sinh đạt giải trong cuộc thi vẽ tranh, khen thưởng cho học sinh có ý tưởng vẽ về chủ đề “Văn hóa giao tiếp” sáng tạo nhất,....

Ban thi đua của nhà trường thực hiện thiết kế sổ theo dõi thi đua nếp chào hỏi trong nhà trường. Sổ được gửi cho các lớp, các thầy cô GV bộ môn sẽ thực hiện theo dõi và đánh giá, xếp loại mức độ thực hiện của các lớp. Trong sổ có bảng chấm điểm. Nhà trường căn cứ vào số điểm tổng kết của lớp để thực hiện kiểm tra, đánh giá, xếp loại,...

Đưa nội dung “Văn hóa giao tiếp” vào Bảng tiêu chí chấm thi đua giữa các lớp. Học sinh Sao đỏ thực hiện theo dõi và chấm điểm thi đua.

Thực hiện phỏng vấn, khảo sát về văn hóa giao tiếp với các em học sinh, thầy cô GVCN- phụ trách chi đội, phụ huynh học sinh, cán bộ nhân viên (Bác bảo vệ, cô lao công, cô Y tế,...)

IV. Kết quả đạt được sau khi áp dụng các giải pháp

1. Kết quả khảo nghiệm

Sau khi áp dụng các giải pháp xây dựng văn hóa giao tiếp cho học sinh tại

Liên đội kết quả thu được có nhiều chuyển biến tích cực rõ rệt so với bảng tổng hợp khảo sát đầu năm trước khi áp dụng các giải pháp.

Về cơ bản các đồng chí CB-GV-NV của nhà trường đã hiểu rõ và thấy được tính cần thiết của việc xây dựng văn hóa giao tiếp cho học sinh, từ đó có tác động tích cực, sát sao cùng xây dựng kế hoạch và áp dụng triển khai tại lớp có đánh giá, nhận xét và báo cáo.

Bảng kết quả điều tra thực trạng sau khi áp dụng các giải pháp

Đối tượng khảo sát	Tổng số	Thực hiện tốt	Số lượng %	Thực hiện Khá	Số lượng %	Thực hiện chưa tốt	Số lượng %
Khối lớp 1	117	96	82%	12	10,2%	9	7,6%
Khối lớp 2	98	79	80,6	15	15,3%	4	4%
Khối lớp 3	110	102	81,6%	18	14,4%	5	4%
Khối lớp 4	123	98	79,9%	11	8,9%	4	3,2%
Khối lớp 5	139	119	85,6%	15	10,7%	5	3,7%

Dựa vào 2 bảng kết quả khảo sát ban đầu và bảng kết quả khảo sát sau khi áp dụng các giải pháp xây dựng văn hóa giao tiếp cho học sinh tại Liên đội cho thấy được những kết quả thay đổi theo hướng tích cực. Đa số các em học sinh nắm được kỹ năng sử dụng văn hóa giao tiếp mọi lúc mọi nơi trong thời gian học ở trường và ở nhà.

Nhận thức của Thầy cô giáo, PHHS và các em Đội viên, nhi đồng đã thay đổi thay vì mơ hồ không biết nhiệm vụ của ai? Mình cần làm gì? Thì nay mọi thắc mắc đã được làm sáng tỏ tất cả các bộ phận tổ chức trong nhà trường từ CB-GV-NV đến các em HS đều tích cực chung tay xây dựng văn hóa giao tiếp cho học sinh tại Liên đội.

Văn hoá giao tiếp ứng xử của học sinh đã được nâng lên rõ rệt, trong giao tiếp các em đã tự tin hơn, không ngại khi tiếp xúc đông người. Hiện tượng nói tục, chửi bậy, đánh cãi chửi nhau giảm nhiều. Khả năng hoạt động nhóm, hoạt động

độc lập được nâng lên, khả năng ứng phó các tình huống trong học tập và sinh hoạt tốt hơn.

Chất lượng giáo dục học sinh thông qua hoạt động Đội cũng cho thấy rằng đây là phương thức giáo dục đạt hiệu quả nhanh nhất, thu hút đối tượng tham gia nhiều nhất dần khẳng định vị trí, vai trò của hoạt động Đội trong việc xây dựng văn hóa giao tiếp cho các em học sinh là việc cần thiết và tất yếu trong các Liên đội.

Thông qua kênh trao đổi thông tin giữa nhà trường và các cơ quan, đoàn thể ngoài địa phương đã nhận được những phản hồi tích cực, khen học sinh của Liên đội lịch thiệp, nói năng chuẩn mực lễ phép, biết sẵn sàng giúp đỡ mọi người, biết lắng nghe và chia sẻ.

Các Thầy cô giáo khách đã từng đến trường nhiều lần cũng phản hồi cho thấy sự thay đổi về phong cách giao tiếp của học sinh, các em ngoan hơn, lễ phép hơn không còn thấy sự vụng về giao tiếp rụt rè hoặc chào hỏi cho có lệ chứ không quan tâm đến thái độ, hành vi thế nào là lịch sự, văn minh.

2. Nguyên nhân thành công và tồn tại

2.1. Nguyên nhân thành công

Sau khi áp dụng các giải pháp thực đồng đều ở các Chi đội, lớp nhi đồng thì tất cả các điểm tồn tại trước đây đã được khắc phục đáng kể, mỗi giải pháp đều mang lại hiệu quả tích cực hơn những cách làm cũ.

Những bộ phận, tổ chức liên quan đến việc xây dựng văn hóa giao tiếp cho học sinh đã hiểu và thấy được tầm quan trọng của văn hóa giao tiếp trong cuộc sống của mỗi người đặc biệt là trong việc giáo dục các em học sinh trong bối cảnh MXH có quá nhiều những tác động xấu, nội dung bản dễ ràng ăn sâu, bắt nhịp vào phong cách sống của mỗi người sau đó lan tỏa rộng rãi đến người xung quanh. Từ việc nhận thức, hiểu được tính cấp thiết của văn hóa giao tiếp nên có sự phối kết hợp nhịp nhàng mỗi bộ phận, tổ chức có một tác động tốt đã tạo nên môi trường tốt, các em dễ dàng hấp thụ và tạo lập những thói quen giao tiếp có văn hóa, văn minh và hiện đại.

Hoạt động Đội được coi là giải pháp chính để tăng thêm hình thức giáo dục các em vì có sức thu hút mạnh mẽ, nhanh chóng cho ra kết quả tích cực. Được sự

quan tâm tạo điều kiện của BGH nhà trường, sự kết hợp chặt chẽ của đội ngũ CB-GV-NV nhà trường, PHHS, các ban ngành đoàn thể tại địa phương đã tạo nên mạng lưới giáo dục hoàn chỉnh.

2.2. Tồn tại

Bên cạnh những kết quả đạt được cho thấy hiệu quả việc xây dựng văn hóa giao tiếp cho học sinh tại Liên đội khi áp dụng những giải pháp mới thì vẫn còn tồn tại những trường hợp thực hiện chưa tốt đã thể hiện trên bảng thống kê số liệu điều tra. Số lượng không nhiều so với kết quả khảo sát đầu năm nhưng nó cũng phản ánh được thực trạng đó là một số em học sinh thuộc đối tượng cá biệt thiếu sự chăm sóc nuôi dưỡng giáo dục từ phía gia đình, bố mẹ, ông bà thiếu trách nhiệm với con cái. Hoặc một số em sống trong hoàn cảnh Bố hoặc mẹ mất sớm các em phải tự lập tự lớn lên vì bố, mẹ còn lo làm kinh tế trang trải cuộc sống.

Một số ít các em thuộc đối tượng khuyết tật trí tuệ nhưng chưa được gia đình công nhận để có biện pháp chữa trị cũng như đưa đến cơ sở giáo dục phù hợp.

3. Điểm mới trong kết quả nghiên cứu

Đề tài “*Xây dựng văn hóa giao tiếp cho học sinh tại Liên đội trường TH Kim Đường*” không còn mới lạ nhưng việc xây dựng mạng lưới giáo dục học sinh chặt chẽ với sự kết hợp hài hòa đồng tình của các tổ chức, bộ phận trong và ngoài nhà trường đã làm tiền đề cho các kế hoạch giáo dục học sinh sau này. Đặc biệt mục đích của đề tài là xây dựng văn hóa giao tiếp cho học sinh nhưng đã thay đổi được cách nhìn, cách hiểu, thói quen giao tiếp của rất nhiều người, tạo nên môi trường giao tiếp tích cực, văn minh trong và ngoài nhà trường, góp phần xây dựng “*Trường học thân thiện, học sinh tích cực*” góp phần không nhỏ vào việc xây dựng XH văn hóa giao tiếp văn minh, thân thiện.

C. KẾT LUẬN VÀ KHUYẾN NGHỊ

I. Kết luận

Qua nghiên cứu đề tài đã làm rõ một số khái niệm về giải pháp xây dựng văn hóa giao tiếp cho học sinh tại Liên đội trường TH Kim Đường.

Đề tài đã phân tích, đánh giá được thực trạng công tác giáo dục ý thức xây dựng văn hóa giao tiếp cho học sinh tại Liên đội trường TH Kim Đường, chỉ ra được những ưu điểm, hạn chế và nguyên nhân của những hạn chế trong công tác giáo dục xây dựng văn hóa giao tiếp cho học sinh tại Liên đội trường TH Kim Đường.

Trên cơ sở nghiên cứu thực trạng hoạt động giáo dục ý thức xây dựng văn hóa giao tiếp đề tài đã đề xuất 5 biện pháp giáo dục ý thức giáo dục ý thức xây dựng văn hóa giao tiếp cho học sinh tại Liên đội trường TH Kim Đường.

Có thể sẽ có nhiều giải pháp để xây dựng văn hóa giao tiếp cho học sinh tại Liên đội Th Kim Đường nhưng tôi thấy những giải pháp mà tôi đưa ra nó có mối quan hệ mật thiết và logic chính từ những giải pháp đó mà kết quả sau khi áp dụng đã mang lại hiệu quả ngoài sự mong đợi ban đầu đề ra. Nó mang tính giáo dục rộng rãi với tất cả các đối tượng trong xã hội chứ không phải riêng đối tượng học sinh. Cũng từ đó làm thay đổi những thói quen, những quan niệm về trách nhiệm giáo dục học sinh trong và ngoài nhà trường, tất cả cùng chung tay, góp sức tạo nên một môi trường giáo dục, môi trường sống lành mạnh, văn minh và an toàn.

Cuối cùng tôi muốn nói rằng, việc xây dựng văn hóa giao tiếp cho học sinh là vô cùng cần thiết, nó có thể quyết định nhân cách, đạo đức của mỗi con người. ngoài ra nó còn là một tiêu chí đánh giá chất lượng giáo dục của một lớp, một trường, một gia đình, một khu dân cư...vì vậy, mọi lúc mọi nơi tất cả mọi người chúng ta hãy nâng cao ý thức, mỗi người tự rèn luyện bản thân để có những lời hay, ý đẹp, hành động văn minh khi giao tiếp *“Mỗi thầy cô, cha mẹ, người lớn là một tấm gương cho các em noi theo” “ Mỗi gia đình, mỗi tập thể là một cái nôi”* hình thành thành văn hóa giao tiếp của các em học sinh.

II. Khuyến nghị

Qua thực tế hoạt động của Liên Đội. Đề tài xin có một số kiến nghị sau:

1. Đối với Hội đồng Huyện

- Cần phối hợp chặt chẽ với ngành giáo dục, mở lớp đào tạo và hướng dẫn công tác giáo dục ý thức xây dựng văn hóa giao tiếp có tính chất quy mô, tạo điều kiện giúp đỡ, nâng cao nghiệp vụ cho Tổng phụ trách.

- Đồng thời nên tổ chức các cuộc giao lưu, trao đổi kinh nghiệm giữa các Tổng phụ trách trong Quận để Tổng phụ trách có điều kiện học hỏi và rút ra những kinh nghiệm cho bản thân.

2. Đối với ban giám hiệu nhà trường

Ban giám hiệu nhà trường quan tâm hơn nữa tạo điều kiện giúp đỡ về phương tiện, cơ sở vật chất, kinh phí hơn nữa cho phong trào Đội ngày càng mạnh hơn để tuyên truyền và đẩy lùi bạo lực học đường ra khỏi nhà trường.

3. Đối với phụ huynh học sinh

Đầu tư giáo dục kỹ năng sống cho con là sự đầu tư đúng đắn, chúng tôi tin rằng giá trị nhận về sẽ xứng đáng với công sức của các phụ huynh bỏ ra.

4. Đối với học sinh

Cần nhận thức rõ về vai trò của việc xây dựng văn hóa giao tiếp đối với bản thân và trong đời sống hàng ngày. Từ đó tích cực, chủ động tìm tòi, học hỏi, tích cực tham gia các hoạt động ngoài giờ lên lớp để trang bị cho mình các hoạt động về nâng cao ý thức xây dựng văn hóa giao tiếp bằng nhiều hình thức khác nhau: học ở lớp, trường, qua các kênh thông tin báo, đài, các phương tiện internet...vv.

5. Đối với giáo viên

Thường xuyên trau dồi, nâng cao trình độ chuyên môn; tiếp cận các phương pháp, kỹ thuật, hình thức tổ chức dạy kỹ năng sống để thu hút được sự quan tâm của phụ huynh và học sinh về giáo dục kỹ năng sống thông qua hoạt động ngoài giờ lên lớp.

Tôi xin chân thành cảm ơn !

Người viết sáng kiến

Dương Thanh Tú

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. https://truongchinhtri.dongthap.gov.vn/chi-tiet-bai-viet/-/asset_publisher/1mOzUrGkrdAE/content/id/2835090
2. <https://www.slideshare.net/slideshow/lun-vn-thc-s-xy-dng-vn-ha-nh-trng-trung-hc-ph-thng/255138921>
3. <https://moet.gov.vn/tintuc/Pages/tin-tong-hop.aspx?ItemID=5948>
4. Tạp chí Giáo dục Tiểu học
5. - Phương pháp tổ chức công tác Đội TNTP Hồ Chí Minh - Nguyễn Minh Quang
- Tài liệu đào tạo giáo viên Tiểu học- Nhà xuất bản Giáo dục.
6. Tài liệu: *Văn hóa giao tiếp trong nhà trường*. NXB ĐHSP TPHCM – 2010
7. Luật giáo dục năm 2019